

طرح صندوق‌های اعتبارات خرد زنان روستایی استان فارس

یکی از موانع مهم توسعه فعالیت‌های زنان روستایی و عشایری، عدم دسترسی آنها به منابع مالی و اعتباری است. از این رو برنامه اعتبارات خرد تلاشی برای استفاده آسان و سریع زنان روستایی و عشایری از تسهیلات کم‌بهره است. طرح ایجاد صندوق‌های اعتبارات خرد روستایی و عشایری از سال ۱۳۷۹ در وزارت جهاد کشاورزی با همکاری مرکز تحقیقات روستایی در کلیه استان‌ها با هدف دسترسی آسان و سریع زنان روستایی و عشایری به منابع مالی، ترویج فرهنگ پس‌انداز، توسعه مشاغل و کسب و کارهای کوچک و محلی و تقویت مشارکت زنان روستایی در فعالیت‌های اجتماعی و اقتصادی شروع به فعالیت کرد. در این صندوق‌ها زنان روستایی و عشایری با اندوختن سرمایه‌های اندک خود وام دریافت می‌کنند. ضمانت وام گیرنده به صورت زنجیره ای بین اعضا صورت می‌گیرد. وام‌های اعطا شده برای انجام فعالیت‌های کشاورزی و تولیدی و با اولویت فعالیت‌های گروهی پرداخت می‌شود.

برنامه اعتبارات خرد از رهیافت‌های مهم فقرزدایی در دهه‌های اخیر است که با ایجاد و گسترش فعالیت‌های درآمدزا به‌ویژه برای زنان کم‌درآمد، توسعه جوامع محلی را تسهیل می‌کند؛ اما این صندوق‌ها علی‌رغم کارکردهای مثبت اقتصادی - اجتماعی، به دلیل عدم ثبت قانونی قادر به ایجاد ارتباط با منابع رسمی مالی نیستند و برای

توسعه فعالیت‌های خود امکان بهره‌مندی از حمایت‌های دولتی را ندارند؛ بنابراین برای حل این مشکل و فراهم کردن زمینه‌های رشد و تقویت این صندوق‌ها و در نهایت پایداری آنها، دفتر توسعه فعالیت‌های کشاورزی زنان روستایی و عشایری با همکاری شرکت مادر تخصصی صندوق حمایت از توسعه سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی از سال ۱۳۸۹ با هدف ساماندهی صندوق‌های اعتبارات خرد در قالب شرکت صندوق حمایت از توسعه فعالیت‌های زنان روستایی و عشایری در سطح شهرستان اقدام نموده است. این برنامه‌ها روش کارایی، برای ارتقای وضعیت معیشتی خانوارهای کم‌درآمد در مناطق روستایی و عشایری است.

روش‌شناسی و نحوه اجرای برنامه‌های اعتبارات خرد بسیار متنوع و هر کشور بر اساس شرایط اجتماعی خود، نوآوری‌هایی در این برنامه داشته است. ماهیت این برنامه‌ها توسعه‌ای است و علاوه بر عرضه وام، سایر خدمات آموزشی و اجتماعی نیز به وام‌گیرندگان ارائه می‌کنند.

اولین صندوق اعتبارات خرد زنان در استان فارس در سال ۱۳۸۰ در شهرستان فسا (روستای میانده) ایجاد گردید و در حال حاضر تعداد ۳۴۲۰ صندوق در سطح کشور مشغول به فعالیت هستند.





اولین صندوق شهرستانی زنان نیز در سال ۱۳۸۹ در شهرستان مرودشت استان فارس تشکیل گردید و در حال حاضر تعداد ۲۰ صندوق شهرستانی زنان در سطح کشور مشغول به فعالیت می‌باشند و برنامه بررسی وضعیت موجود و راهکارهای تقویت و افزایش این صندوق‌ها با همکاری شرکت مادر تخصصی حمایت از توسعه فعالیت‌های کشاورزی و دفتر توسعه فعالیت‌های کشاورزی زنان روستایی و عشایری در دست اجرا است.

◀ مهم‌ترین اهداف تشکیل صندوق‌های اعتبارات خرد:

- ۱) توانمندسازی (فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و...) جوامع محلی از طریق ایجاد بستری مناسب برای مشارکت جمعی زنان در قالب گروه‌های اعتبار - پس‌انداز
- ۲) ارتقای مهارت‌های فردی و اجتماعی زنان روستایی از طریق برنامه‌های آموزشی - ترویجی
- ۳) کمک به ارتقای سطح خانوارهای روستایی در جهت تأمین مالی فعالیت‌های درآمدزا
- ۴) جمع‌آوری و تجمیع پس‌اندازها و اعتبارات خرد روستایی و عشایری
- ۵) اجرای طرح‌های درآمدزای گروهی و پایدار در سطح روستاها و جوامع عشایری
- ۶) توجه به نقش زنان در جوامع محلی و افزایش خودباوری و اعتمادبه‌نفس آنها

◀ مهم‌ترین اهداف تشکیل صندوق‌های شهرستانی زنان:

- تشکیل یک صندوق غیردولتی از زنان روستایی به صورت قانونی و رسمی
- تأمین ۴۹ درصد منابع مالی سهم دولت در تشکیل سرمایه صندوق شهرستان
- تقویت سرمایه صندوق‌های خرد و در نتیجه دستیابی اعضا به منابع مالی بیشتر در جهت ایجاد اشتغال پایدار
- فراهم‌شدن زمینه مشارکت زنان روستایی در سطوح بالاتر مدیریت و تصمیم‌گیری
- نظارت بر عملکرد و فعالیت صندوق‌های خرد توسط شرکت و در نتیجه کاهش نقش دولت
- فراهم‌کردن امکان آموزش صندوق‌ها در مورد فعالیت‌های مالی، کارآفرینی و...
- توانایی تشکیل صندوق‌های خرد جدید در روستاهای مستعد و حائز شرایط شهرستان
- فراهم‌کردن امکان آموزش اعضای صندوق‌ها در جهت ارتقای آگاهی و مهارت آنها در اجرای فعالیت‌های کسب‌وکار

◀ گزارش صندوق‌های اعتبارات خرد و صندوق‌های شهرستانی زنان روستایی و عشایری در استان فارس

• ایجاد اولین صندوق‌های اعتبارات خرد در استان فارس در سال ۱۳۸۰ در روستای میانه شهرستان فسا صورت گرفته است و تاکنون در استان فارس تعداد ۵۴۸ صندوق اعتبارات خرد زنان روستایی و عشایری با عضویت بیش از ۲۳۰۰۰ نفر و با سرمایه بیش از ۲۰۰ میلیارد ریال وجود دارد که در این زمینه دارای رتبه اول در کشور است و متوسط مبلغ وام پرداخت شده به هر فرد ۴۰ میلیون ریال است. همچنین از سال ۱۳۹۷ تعداد سه صندوق شهرستانی (استهبان - شیراز - مرودشت) با هدف حمایت از توسعه فعالیت‌های کشاورزی زنان روستایی و عشایری تشکیل شده و تعداد سه شهرستان دیگر (فیروزآباد - داراب - کازرون) نیز آمادگی خود را جهت تأسیس صندوق شهرستانی اعلام نموده اند.